

1950'LERDEN BUGÜNE HABER PERSPEKTİFİNDE DÖNÜŞEN HABER SUNUCUSU PROFİLİ: SPİKER-ANCHOR

Naciye Beril Ekşioğlu SARILAR
İstanbul Aydın Üniversitesi
berilsarilar@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-6181-9093>

ÖZ

Ana haber bültenleri akşamları televizyonların en çok izlendiği saatlerde (prime time) yayınlanmaktadır. Seyirci açısından popüler olan ana haber bültenleri televizyon kuruluşları için de bir itibar göstergesidir. Ana haber bültenlerinin aynı zamanda yayımlandıkları kanalların benimsedikleri ideolojilerin de bir uzantısı olduğu da kabul gören genel bir görüştür. Bu kadar önem atfedilen televizyon ana haber bültenlerinin sunucuları da izleyici kitlesi tarafından etkileyici, ikna edici, kanaat oluşturuca gibi özellikleriyle bir süzgeçten geçmektedirler. Türkiye’de haber yayıncılığı devletin resmi yayın kuruluşunda haber spikerleriyle başladı. 1987’de Star televizyonuyla başlayan özel televizyon yayıncılığı 1990’larda yasal zemine kavuşunca özel televizyonların sayısı artmıştır. 1992’de altı özel televizyonun yayına başlamasıyla rekabet artmış ve spikerler yerine anchor’lar devreye sokulmuştur. Bu çalışmada, Türkiye’de bu sürecin gelişimi, “spiker” ve “anchor” kavramları arasındaki haber sürecindeki temel farklar ve aslında olması gereken ideal işlevleri ne olduğu işlenmektedir.

Anahtar Kelimeler: ana haber sunucusu, anchor, ana haber, sunum, popüler kültür

FROM 1950’S TO TODAY TURNED INTO JOURNALIST PROFILE FROM NEWS PERSPECTIVE: NEWSCASTER/ANCHOR

ABSTRACT

The prime news is broadcasted prime time on evenings. The prime news is not only popular amongst viewer but also a sign of prestige for the media organization. It is a known fact that main news bulletin represents the appropriated ideology of the channel in which they are broadcasted. The presenter of the importance attributed television prime news should have the characteristics, determined by the viewer, of being impressive, persuasive, opinion former. Newscasting in Turkey started with newsreaders in government's public broadcasting organization. Private television broadcasting organization started with Star TV in 1987 and these organizations increased after having a legal basis in 1990. After 1992, when six private television organizations started broadcasting, competition in the field increased and anchorman put in place instead of newscasters. In this study, how did this process took place in Turkey, what are the main differences between the terms "newscaster" and "anchorman" and what should be their ideal functions?

Keywords: newscaster, anchor, prime news, presentation, popular culture

GİRİŞ

Enformasyon çağında olan birey kitle iletişim araçlarıyla bilgiye hızlı ve kolay ulaşabilmektedir. Birey bilgiye ulaşırken yoğunluklu olarak renkli bir dünyayı ayağına getiren, farklı kültürleri aktarabilen, hızlı, eğlenceli bir kitle iletişim aracı olan televizyonu tercih etmektedir. Televizyon, kültürün sadece geniş kitlelere aktarımını sağlamaz aynı zamanda kültürün bizzat oluşumuna da etki etmektedir. Televizyonun bu bilgi aktarma işlevinin en önemli ayağını “haber” oluşturmaktadır. Artık dünyanın bir yerinde patlak veren bir çatışmanın/gerilimin/savaşın görüntüleri anında izleyiciye

evinde oturduğu koltuğunda ulaşabilmektedir. Bugün teknolojinin ulaştığı boyutlar itibarıyla geniş kitleler televizyonlardaki haber bültenleriyle olaya eş zamanlı olarak hemen ulaşabilmektedir. Günümüzde iletişim teknolojileri çok çeşitlilik göstermektedir ancak yapılan araştırmalarla da ortaya çıkmıştır ki, yüzde yetmişleri aşan bir kitle dünyada olup biteni hem göze hem kulağa hitap eden televizyon haberlerinden öğrenmektedir (Boyd, 2001: 18). Boyd'un bu görüşünü Türkiye'deki araştırmalar da desteklemektedir. Radyo Televizyon Üst Kurulu'nun (RTÜK) 2007 yılı "Televizyon haberleri izleme eğilimleri araştırması"na göre kamuoyunun yüzde 68,7'si her gün televizyon haberi izlemektedir. Gün içerisinde televizyon haberlerinin izlenme sıklığı araştırıldığında ise yüzde 78,6 ile en çok ana haber bültenlerinin izlendiği tespit edilmiştir (www.rtuk.gov.tr). Bu yüzden televizyon haber bültenleri seyircinin en fazla seyrettiği yayın kuşaklarında yer almaktadır ve bu kadar izlenilebilir olduklarından dolayı da haber bültenleri buldukları kanalların prestiji haline de gelmiştir. Bu bağlamda televizyon haber bültenlerini sunan spiker/anchor konumundaki kişilerin bilgisi, deneyimi, sunum kalitesi de kamuoyunun nezdinde önem kazanmaktadır.

Tarihsel süreçte ABD'de anchor kavramının bir başka deyişle güvenilir ve inanılır sunucu kavramının habercilikte ortaya çıkışı ve dönüşümü gözlemlenirken, İngiltere'de bu kavramın yerini newsreader ya da newscaster yani bültene katkı sunucunun aldığı bilinmektedir. Türkiye'de ise habercilik serüveninin vitrin kahramanları spikerler ve anchor'lar olmuştur. Buradan yola çıkarak spiker/anchor kavramlarının Türkiye'deki ve dünyadaki tarihçelerine kavramsal olarak bakılmış ve araştırmada kullanılan soru-cevap röportaj tekniğiyle haberin son halkasını oluşturan bu mesleki kişiliklerin haberden izleyiciye uzanan etkinlikleri incelenmiştir.

HABER SUNUCUSU OLARAK SPİKER/ANCHOR

Haberin hazırlanması muhabiri, kameramanı, editörü, yayın sorumlularıyla büyük bir ekip işidir. Televizyon haberlerinde hazırlanan ürünleri izleyiciye ulaştıran, haber zincirinin son halkası ise haber sunucusudur. Spikere öncelikle kavramsal olarak bakarsak TDK'ya göre spiker, radyo ve televizyonlarda programları, haberleri sunan kimse demektir (www.tdk.gov.tr). Spiker sözcüğünün karşılığı İngilizce'de konuşmacı anlamına gelen "speaker"dir. İngilizcede haber spikerine ise "newscaster" denmektedir (Gökçe, 1997: 294).

Televizyon 1930'lu yıllarda ortaya çıktığında şimdiki kadar etkin değildi, maliyetler fazla, prodüksiyonlar komplike bir yapıda üretiliyordu. Haberciliğin gelişmesi 1940'lı yıllardan itibaren olmuştur. Televizyonun ilk kez yayın yaşamına başladığı günden beri televizyon haberciliği olgusu var olmakla birlikte, ilk akşam haberleri, CBS televizyonu tarafından resmen 15 Ağustos 1948 tarihinde başlamıştır. Televizyon haberleri yayıncılığın ayrılmaz bir parçası değil de programcılık işinin yanında bir çeşit olarak var olmuştu (Kars, 2015: 112). Spikerlerin yani sunucuların varlığı ise 1950'li yıllardan itibaren ortaya çıkmıştır ve 1960'larda habercilik hız ve görsel olarak ciddi bir gelişme göstermiştir (Atik, 2006: 50).

1990'lerden itibaren özel televizyonların rekabetiyle spikerlerin dış görünüşü de büyük önem kazanmıştır. Neil Postman bunu şöyle ifade etmektedir: "*Federal İletişim Yasası'nda bu yönde hiçbir madde olmamasına karşın, kamera karşısında güzel görünmeyen insanların 'Günün haberlerinde' halka seslenmeleri fiilen olanaksızdır. Bu yüzden gazetecilerin çoğu, berberlerine haber metinlerinden daha fazla zaman ayırmaktadır*" (Postman, 2004: 13). Spikerin dış görünüşü önem kazandıkça, Türkiye'de TRT ekolünden gelenler gibi spikerin sadece iyi haber sunmasıyla yetinilmedi, taçlanan güzellik kraliçelerinin bir kısmı podyumlara, sinemaya adım atarken, büyük bir kısmı da özel televizyon kanallarına spiker/sunucu olarak girdi. Zaman içinde ağırlıklı olarak göze hitap eden, deneyimsiz, haberin mutfağını bilmeyen bu spikerler, kamuoyunda tartışma konusu haline geldiler. Sosyolog Kongar bu durumu "*TRT kökenlilerin dışındaki spiker ve sunucular çok değişik yerlerden geliyor. Ne yazık ki bunların bir bölümü, görüntüye verilen önem yüzünden podyumlardan ve yarışmalardan derlenmiş güzel, ama bırakın doğru dürüst Türkçe konuşmayı, okudukları metinlerin anlamını kavramaktan aciz çocuklar*" olarak ifade etmektedir (www.kongar.org).

Bireyin en temel hakkı haber alabilme özgürlüğüne aracı olan spikerin en önemli özelliği iyi bir konuşmacı olmasıdır. Konuşma ise dört öğeden oluşmaktadır: ses, dil, görsel davranış ve zihinsel

etkinlik. Bu öğelerin ikisini kusursuz yapan “iyi”, üçünü kusursuz yapan “etkili”, dördünü kusursuz yapan ise “büyük konuşmacı” olabilir (Taşer, 2000: 77). Spikerin telaffuzunun (diksiyonunun) yani sözcüklerin seçiminin, düzeninin, düşünceyi anlatabilme tarzının düzgün olması gerekmektedir (Şenbay, 2003: 63). “Spikerden haber editörlerinin yazdığı sunum metinlerini düzgün bir diksiyonla izleyiciye aktarması beklenir” (Süleyman Sarılar, 26.AĞUSTOS.2017). Kongar’a göre haberi izleyiciye sözlü ve görüntülü veren muhabir de bir anlamda spikerlik yapıyor kabul edilebilir (www.kongar.org). Ancak spikerlik için diksiyonun yetmediğini bizzat haber sahasından gelen Nazlı Öztarhan dile getirmektedir: “Haberin içeriğine hâkim olmadan ekran önünde ayakta kalabilmeniz imkânsız. Ani bir son dakika haberiyle akış tepetaklak oluverir ve tüm görev tecrübeye yüklenir. Sahada yetişmiş olmanın farkını burada koyarsınız ortaya” (www.mediacaonline.com). “Haberci olmanız lazım. Sokağın tozunu yutmanız lazım ki spiker olarak anchor olarak onlara bağlandığınızda onların neler yaşadığının iyi bilmeniz gerekiyor. Mesela x kanalı haber bülteni spikerin önünde metinler hazır. Ya bir sıcak gelişme olursa? O güzel diye ekrana yüzü yakışıyor diye koltuğa oturduğunuz spiker ne kadar yayını götürebilecek? Bu soruyu yöneticiler kendine soruyor mu acaba?” (Serdar Cebe, 24.AĞUSTOS.2017). İşte tartışma da Öztarhan’ın ve Cebe’nin belirttiği tam bu noktada başlar. Spiker yani haberi sunan kişinin özellikleri ne olmalıdır? Sadece iyi bir diksiyona, iyi bir fiziğe sahip olmak iyi bir haber sunucusu olmak için yetmemekte midir? Anchor kavramı bir ihtiyaçtan mı doğmuştur? Bunları anlamak için anchor’ın tarihçesine, pratikteki uygulamalarına bakmak gerekir.

“Anchorman” sözcüğü İngilizcede “demirbaş adam”, “televizyonda baş haber sunucusu” anlamındadır. Latince kökenli olan anchora veya ancora İngilizceye anchor olarak geçmiştir ve “gemi demiri” anlamına gelmektedir (www.etimolojiturkce.com). Anchor ayrıca bayrak yarışında, bayrağı en son taşıyıp bitiş çizgisine ulaştırın kişidir. Yarışta son koşucu genellikle takımın en iyi koşucusudur. Koşar ve bayrağı son çizgiye ulaştırır. Bu tür haber sunucuları da gün boyu haberler için koşuşturanların en iyisi, en yetkilisidir (Kars, 2015: 158).

Mesleki bir kimlik olarak anchorman, muhabirlikten gelen yani haberin içinden yetişen ve izleyici tarafından güvenilir olduğuna dair kabul gören, aynı zamanda haber merkezinin üst yönetiminde de bulunan kişidir. Kanalin haber çizgisini, kurumun yayın politikalarına göre belirler. Haber merkezinin kalbi gibidir. Kanalin üst yönetimiyle haber merkezi arasındaki koordinasyonu sağlar, hafta içindeki ana haber bültenini sunar. Hafta sonu anchor haber bültenini sunmadığı zaman ekranın ikinci yüzü co-anchor bülteni sunar. Anchor sadece haber merkezinin hazırladığı haberleri sunmaz, aynı zamanda haberlere kendi bakış açısıyla yorumlarını ekler. Anchor’dan beklenen izleyiciye alışkanlık kazandırıp, ana haber bültenlerinin izlenirliğini artırmaktır.

Tarihçesine baktığımızda anchor kavramı 1952 yılındaki Başkanlık Kongresi’nde gündeme gelmiş, ilk defa Amerika’da hayat bulmuştur. Amerika’da doğduğu düşünülen anchor lığın ilk ve en güvenilir ismi Walter Cronkite kabul edilmektedir. 1952’de televizyon radyonun önüne geçmeyi başarmış, CBS televizyonunda Amerikan başkanlık seçim kampanyalarının yayınlarını Walter Cronkite koordine etmişti (www.dunya.com).1962’den 1981’e kadar, on dokuz yıl CBS haberlerini sunan Cronkite kamuoyu yoklamalarında Amerika’nın en güvenilir kişisi ilan edilmişti. Vietnam Savaşını, İran rehine krizini, Başkan Kennedy suikastını, NASA’nın aya insan gönderme denemelerini Amerikan halkı hep ondan duydu, izledi (www.oggito.com). Postman’a göre bir haberin doğru algılanması için sunucunun seyirci üzerinde güven duygusu bırakması gerekmektedir (Postman, 2004:116). Bu yüzden haber sunuculuğu için güvenilir olmak, inanılır olmak önemlidir.

TÜRKİYE’DEKİ “ANCHOR” LİK UYGULAMALARI

1980’lerden itibaren ABD’de Ronald Reagan’ın, İngiltere’de Margaret Thatcher’ın önderliğinde dünyayı saran liberal politikalarla, Türkiye de 24 Ocak kararlarını almış ve depolitizasyonun yaşandığı bir sürece girmiştir. Özel televizyonlar devreye girmeden önce devletin resmi yayın kuruluşunun olduğu tek televizyon döneminde spikerler sadece haberleri okurlar, kendi kimliklerini öne çıkaracak her türlü mimik, yorum, giyim ve okuma tarzından uzak dururlardı. Ancak dünyadaki değişen ekonomik süreç kültür endüstrisini de devreye sokmuş, sadece haber değişmemiş, sunucular da farklı bir döneme girmiştir. Ramonet 1980’lerdeki bu değişimin ardından ünlü entelektüellerin

kaybolduğunu ve bazı gazetecilerin kitleleri etkileyen, sözleri politikacılar tarafından dikkate alınan düşünce ustalarına dönüştüğünü belirtmiştir (Ramonet, 2000: 43-44). Türkiye’de haber yayıncılığı devletin resmi yayın kuruluşu TRT’de haber spikerleriyle başlamıştı. Ancak 1980’lerden sonra dünyadaki bu dönüşüm rüzgârı Türkiye’yi de etkisi altına almıştır.

Neil Postman iletişim aracının bulunmadığı bir dünyada, enformasyon, içerik ya da ‘günün haberlerini’ oluşturan bir altyapının bulunamayacağını belirtmektedir. Televizyonun insan yaşamına soktuğu, ‘günün haberleri’ olgusunun teknolojik bir icat olduğunu şöyle anlatmaktadır: ‘Bugüne kadar ve bundan sonra dünyanın hiçbir köşesinde yangın, savaş, cinayet ve aşk gibi olayların yaşanmayacağını kastetmiyorum. Anlatmak istediğim, bu olayların reklamını yapacak bir teknolojinin olmaması halinde, insanların onları izleyemeyecek, bu olayları gündelik işlerinin arasına katamayacak olmalarıdır. Onları iletecek bir araç yoksa bu tür enformasyonlar kültürün içeriğinin bir parçası olamazlar’ (Kars, 2015:111). Postman’ın dediği gibi teknolojik alt yapı arttıkça, enformasyonlar da artmış üstelik sunuş şekilleri de değişmiştir.

Türkiye’de özel-ticari radyo televizyon yayıncılığı 1990’da Anayasadaki 133. Madde ’ye rağmen devreye girmiş, 1993’ de ‘yayıncılığı devlet tekeline veren’ maddenin değişmesiyle, özel televizyonlar yayınlarına resmi olarak devam etmişler ve ticari amaçla kurulan bu televizyon kanallarının arasındaki rekabet de kızışmıştır. Uzun yıllar muhabirlik ardından ana haber bülteni sunuculuğu yapan Serdar Cebe o dönemi şöyle tarif eder: “*Mesleğe başladığımızda daha anchor kavramı Türkiye’de bilinmiyordu. Mesela ‘x kanalı sunucusu’ tanımlaması kullanılıyordu. Ama özel televizyonculuğun gelişmesiyle haber bültenlerinin o devletin tek düze sunumundan uzaklaşmasıyla bu kavramlar ortaya çıkmaya başladı. Ve tam içi doldurulamadığı için adına ne dersiniz deyin ister anchor ister spiker Türkiye tam anlamıyla eski spikerlerin, anchor’ların mezarlığına döndü. Sabun köpüğü misali diziler gibi mankenlerden spiker, yazarlardan anchor yaratıldı. İstikrar yerine reyting kaygısıyla ekrana pazardan meyve seçer gibi sunucu seçilmeye başlandı*” (Serdar Cebe, 24.AĞUSTOS.1968). Tüketim kültürünün hâkimiyet kazandığı bu dönemde izleyiciye/tüketiciye sürekli popüler kültür ürünleri sunulmuştur. Talk-Show’lar, Reality-Show’lar, gizli kamera şakaları, spor programları ve magazinleşen haber bu dönem ortaya çıkan televizyon ürünleridir.

“Stuart Hall’a göre, televizyon haberleri bize, yalınlıkla olan biteni anlatmamaktadır. Bir hammadde olan olayı, bir ürün olan habere dönüştüren kamusal ajandır. Neyin haber değeri taşıdığına karar veren, görünmez unsurlar, ideolojik ve mesleki dizgeler vardır” (Kars, 2015: 112). Özel televizyonlar arasındaki rekabetin artmasıyla, haberin anlatım dili izleyiciyi daha fazla ekrana çekmek/etkilemek amacıyla dramatik/öyküsel/magazinsel bir yapıya bürünmüş ve bu dönüşen yapıya sunucunun değişen profili de eklenmiştir. Haber spikerlerinin yerini 1990’lardan itibaren anchor’lar almaya başlamıştır.

Yıldızlar popüler kültür aracı olan televizyon için vazgeçilmez öğelerdir. “Gerek tüketimi teşvik etmek gerekse izleyici kitlesi oluşturmak için televizyon hem kendi ürettiği hem de diğer medya araçlarının ürettiği yıldızları kullanmaktadır. Yani Ali Kırca, Reha Muhtar veya Mehmet Ali Birand birer medya çalışanından çok öte anlamlar ifade etmektedir. Adeta kendileri birer kurum haline gelerek işlev görürler ve çalıştıkları kanallar kendileriyle anılırlar” (www.dergipark.ulakbim.gov.tr). Televizyon izleyicisi hayatın rutininden ve sıkıcılığundan kurtulmak için televizyondaki yıldızların dünyasına girmek ister (Mutlu, 2005:102). Anchor’larla uzun yıllar birlikte çalışan genel yayın yönetmeni Süleyman Sarılar anchor’ların izleyiciye yansıttığı görüntüyü şöyle anlatır: “*Kanaat önderi olmak dışında hepsi zamanla yıldızlaşan birer televizyon aktörlerine dönüştüler, giysileri, saatleri, kravatları, gömlek renklerine kadar kamuoyunda takip edilir ve tartışılır oldular*” (Süleyman Sarılar, 26.AĞUSTOS.2017). Nitekim Birand’ın ölümünden sonra eşi Cemre Birand bu popüler kimliği şöyle özetler: “*Çok seviliyordu ve son zamanlarda tam bir şovmen olmuştu. O haber şovu halk çok benimsemişti*” (www.gazeteciler.com). Prime-time kanalları günlük şovlarını ana haber bültenlerinde de devam ettirirler. Ana haber bülteni sunucuları da artık o şovun bir parçasıdır. Burada hazırlanan haberlerin söylemi daha öyküsel/şiirsel, akıcı, izleyiciyi sıkmayan bir anlatıma sahiptir. Bu haberler anchor ile zamanla özdeşleşir ve seyirci tarafından kabul görür. Boyd da “televizyonun bir şov işi olduğunu düşünmekte (Show business) ve televizyon haberlerindeki ‘anchor’ kişiliklerin bu şovun en önemli oyuncularını olduklarını dile getirmektedir. Boyd aynı zamanda ‘anchor’ kavramını belirli bir

deneyim, kişilik ve karizma bileşimi ile programı bir arada tutan ve onu gerçeklik üzerinde temellendiren kişisel güç ve otoriteyi temsil eden bir unvan niteliği taşımakta olduğunu ve güvenilirliğin oldukça önemli bir özellik olduğunu vurgulamaktadır” (<http://doczz.biz.tr>).

Küreselleşen dünyada artık ortak bir tanım vardır: “Her akşam eve misafir gibi gelmek”. Bu tanım Amerika’da da, Türkiye’de de anchorlar için kullanılmaya başlanır. Cemre Birand eşi Mehmet Ali Birand’ın ardından aynı şeyleri söylemektedir: “Çok insan bugün de aynı şeyi söylüyor bana ‘O bize bir yön gösteriyordu. Hiçbir şey söylemese bile mimikleriyle, anlatış tarzıyla olay hakkında ne düşünmemiz gerektiğini söylüyordu.’ Ve her akşam saat 7’de insanların evine misafir gibi gelmesi onu çok sevdirmişti” (www.gazeteciler.com). Aynı şekilde Birand’ı anlatan biyografi kitabında (Birand-Bir Ömür Ardına Bakmadan) Can Dünder şöyle der: “Kitabı, sadece her gece ekrandan evlerinize konuk ettiğiniz bir ismin bilinmeyen dünyasını ele veren bir biyografi olarak değil...” sözleriyle başlamıştır (www.dr.com.tr). Postman’ın dediği gibi: “televizyonun en güçlü tarafı, kafalarımıza soyutlamalar değil, kalplerimize kişilikler sokmasıdır” (Postman, 1994:135).

Anchor’lar bülten açışları, kapatışlarıyla bile izleyicilerin aklında kalacak bir söylem geliştirmişler, Cemre Birand’ın dediği gibi izleyicinin mekânına, hanesine girebilmeyi başarmışlardır. Mehmet Ali Birand anchor olarak ekranda kaldığı yıllar boyunca her akşam bülteni “Bu akşamlık da bizden bu kadar, aman yarın kimselere randevu vermeyin! Yine birlikte olalım” repliğiyle kapatmıştır. Reha Muhtar ise Show TV’deki anchor’lık döneminde kullandığı “İyi akşamlar Türkiye, her nerede yaşıyor ve yaşattılıyorsan!” cümlesiyle akıllarda kalmıştır. Bu yaklaşımı Amerikalı ilk anchor Walter Cronkite’in programını sonlandırdığı cümlede de görmekteyiz. Cronkite her seferinde Amerikan seyircisine “Ve işte durum bu” (“And that’s the way it is”) diyerek programını sonlandırmaktaydı (www.oggito.com).

“İzleyici ile kurulan göz teması ve yüz yüze iletişim, ana haber sunucusunu izleyicilere yaklaştırırken el, kol ve parmak hareketlerinin etkisiyle habere bir hareket katılmaktadır. Böylelikle canlı yayında, yani ‘şimdi’ evlere konuk olan ana haber sunucusu, izleyicilerin çok yakınında, yani buradadır. Ana haber sunucusu, ‘orada olma izlenimi’ yaratacak çeşitli yollar aramaktadır. Belli saatlerde ekranlardan izleyicileri selamlayıp ‘biricik’lik özellikleri ile bir tür ‘aura’ yaratan ana haber sunucusu, birbiriyle ilişkisiz olaylar arasında bağ kurarak haberin odağına yerleşen güçlü bir kişiliğe bürünmektedir” (www.sdergi.hacettepe.edu.tr).

Sosyolog Nurdan Gürbilek “Haber aktaran değil, bizzat gündemi oluşturan, bu gündeme dair duygularını, kaygılarını da seyirciyle paylaşan, olan biteni aktarmaktansa bize paylaşılacak bir hikâye sunan, bir kurum adına değil de kendi adına konuşan, kendileri de sundukları haber kadar haber değeri taşıyan kişiler var karşımızda. Daha ulaşılabilir, daha içten, daha yakın figürler bunlar” diyerek anchorlığı vurgulamaktadır (Gürbilek, 2001:114).

Gürbilek’in bu değerlendirmesini Mehmet Ali Birand’ın sunumundaki “Yeni bir haftaya başladık. Ve günün en sıcak gelişmeleri, tüm ayrıntılarıyla karşınızdayım.” “İşte günün en önemli başlıklarından üçünü sizin için çektim.”, “Gündem çok ağır inanamazsınız. Hele bir haber var ki insanın kanını donduruyor ” cümleleri desteklemektedir. O dönem Mehmet Ali Birand ile çalışan genel yayın yönetmeni Süleyman Sarılar bu durumu şöyle anlatır: “Birand’ın metinleri özellikle konuşur gibi kaleme alınır. Anchor olarak Birand, bir modern zamanlar öykücüsüyü. İzleyiciye kendi duygularını, yorumunu katarak bizzat ilk ağızdan haberdeki hikâyeyi kimi zaman şiirsel, duygusal ama gerçekten sapmadan duyurmaya çalışırdı. Haberler bir zincirin halkaları gibiydi. Ve anchor olarak o, halkaları kendi yorumuyla birleştirirdi” (Süleyman Sarılar, 26.08.2017). Sarılar’ın da belirttiği gibi haberin içinden gelen gazeteci/muhabir/editör kökenli bu kimlikler sadece haberleri sunmamış aynı zamanda kanalın izleyici kitlesine haberin yorumunu da yaparak kendi bakış açılarını aktarmaya başlamışlardır.

Anchor’ların haber merkezinin yönetiminden sorumlu üst düzey yöneticiler olduğunu da unutmamak lazım. Gazeteci Güldemir’e göre kavramın doğduğu Amerika’da anchor’ın “haber müdürü”, “genel yayın müdürü” gibi işlevlerinden çok, anchor “haber değerlendirmesinde sözü geçen güvenilir

sunucu” olarak tarif edilmektedir. Güldemir Amerika’da ilk ve en güvenilir anchor kabul edilen Walter Cronkite ’in üstünde haber yönetiminde iki-üç kademe daha olduğunu hatırlatmıştır (www.kongar.org). Ancak Türkiye’deki uygulamada Ali Kırca, Mehmet Ali Birand ve Uğur Dündar gibi örneklere bakıldığında sadece güvenilir sunucu olmakla kalmayıp, “Haber Dairesi Başkanı” “Genel Yayın Yönetmeni”, “Haber Müdürü”, “Haber Koordinatörü” gibi unvanlara sahip oldukları, hatta aynı zamanda bir gazetede köşe yazarı olmaları dikkat çekici bir unsurdur. Anchor’lar aslında önce televizyonda yıldızlaşmış sonradan köşe yazmaya başlamışlardır. Önce anchor olup sonra köşe yazarı yapılmalarının nedeni aynı yayın grubunun hem televizyon hem gazete sahibi olmasından kaynaklanmaktadır. Yayın grubu sahipleri anchor’ların televizyondaki popülaritelerini gazetede köşelere taşıyarak tiraj artırmaya çalışmışlardır. Aslında ilk anchor denemelerine bakıldığında tam tersine bir süreç işlemiştir. Özel televizyonlar ilk dönemlerinde köşe yazarlarına haber sundurma yöntemini seçmişlerdir. Örneğin: Mehmet Barlas, Güneri Civaoglu gibi köşe yazarları anchor olarak kısa bir süre haber sunmuşlardır. Daha sonra anchor olarak tanımlanan iki önemli isme, Mehmet Ali Birand ve Uğur Dündar’a baktığımızda, televizyon haber programcılığından ‘anchor’lığa geçtikleri görülmektedir (Arena ve 32. Gün).

Türkiye’de anchor tanımına uyan ilk televizyon habercisi olarak Ali Kırca kabul edilmektedir. ATV’de uzun yıllar ana haberi, gazeteci kökenli, ATV Haber Koordinatörü Ali Kırca sunmuştur. Bu yüzden tanıtımlarda “Ali Kırca ile ATV haber” deyimini kullanılmıştır. İlk anchor olarak kabul edilen Amerika CBS televizyonu anchorman’i Walter Cronkite’in sunduğu bülten de yıllar boyunca ‘Walter Cronkite ile Akşam Haberleri’ (CBS Evening News with Walter Cronkite) olarak anılmıştır (Kars, 2015:159). Haber bültenlerinin adının anchor’ların adıyla anılmaya başlaması geleneği diğer anchor’larla da devam etmiştir: “Mehmet Ali Birand ile Kanal D Haber”, “Uğur Dündar ile Star Haber” gibi. Anchor’lar süreç içinde Türkiye’de görev yaptıkları yayın kuruluşlarının bile önüne geçen kişisel fikirleri ve ideolojik tavırlarıyla izleyiciyi etkileyen birer kanaat önderlerine dönüşmüşlerdir. Aslında kendi yayın gruplarından bile bağımsız tutumları, kimi zaman iktidarlarla ya anchor’ların ya da görev yaptıkları kurumların çatışması sonucunu doğurmuştur. Çünkü RTÜK verilerine göre Türkiye’nin yüzde seksenine yakın bir kitle haberi prime time kanallarının ana haber bültenlerinden almaktadır. Anchor köşe yazarı olarak gazetede yazdığı yazıdaki aynı cümleyi ana haber bülteninde söylediğinde kamuoyunda çok daha büyük bir etki uyandırmaktaydı. Basın İlan Kurumu’nun 2014 verilerine göre Türkiye’de yerel ve ulusal dâhil tüm gazetelerin tirajı yaklaşık 5 milyon civarındayken, sadece prime time kanallarının ana haber bültenlerinin ulaştığı hane sayısı yaklaşık 22 milyondur (www.tuik.gov.tr). Hatta bazen televizyon kanalları siyasi bir risk almamak için anchor’lardan vazgeçebilmektedir. Star televizyonunu satın alan Doğuş grubunun ana haber anchor’ı Uğur Dündar’ı istemediği o günlerde sıkça gündeme gelmiştir (www.akfikir.com). İktidarın beğenmediği söylemler yüzünden Mehmet Ali Birand’ın işinden kovulmakla karşı karşıya kaldığını Cemre Birand eşinin ölümünden sonra açıklamıştır: “Mehmet Ali Birand, aman başımızı derde sokma diye uyarılar aldı. Vefatından bir sene önce Kanal D’den kovuldu” (www.gazeteciler.com).

Uğur Dündar, Mehmet Ali Birand gibi anchor’larla ilk haber sunumlarından itibaren çalışan genel yayın yönetmeni Sarılar’a göre “Anchor’ın tabii ki haberin içinden gelmesi beklenir ama anchor olmanın yeter şartı değildir. Anchor’ın toplumu etkileyecek, söylediğine güvenilecek bir kanaat önderi olması gerekmektedir. Spiker ile anchor’ın arasındaki en önemli fark ideolojik tavidir. Anchor spikerin aksine ideolojik tavrını izleyiciye aktarma özgürlüğüne sahiptir. Ancak haberle yorum ilişkisi sorunlu bir ilişkidir. İdeali haberleri yorumsuz, objektif, doğru izleyiciye aktarmak, yorum gerektiren yerleri de bir ‘yorum başlığı’ altında seyirciye iletme gerekir” (Süleyman Sarılar, 26.08.2017). Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi’nin, gazetecilik mesleğiyle ilgili olarak “Çözüm Tasarıları” adı altında belirlediği önerilerden en önemlisi “gazeteciliğin temel ahlaki prensiplerinden biri olan haber ile yorum arasındaki belirgin ayrımın” çizilmesidir. Buna göre “haber gerçeklere ve verilere dayalı bilgi olduğu, yorumun ise yazanın, yayımlayanın ya da medya şirketlerinin düşüncelerini, inançlarını, kişisel yargılarını” içerebileceği unutulmamalıdır denmiştir (http://hbogm.meb.gov.tr). Sarılar, haber ve yorum arasındaki çizgiyi bültenin içinde “MAB Yorumluyor” köşesi açarak aştıklarını ifade etmiştir. “Haberin objektifliğini korumak için açtığımız bu ayrı yorum köşesinde Birand kişisel tavrını ortaya koymakta, gerektiğinde sert cümleler de kullanabilmekteydi.” (Süleyman Sarılar, 26.AĞUSTOS.2017). Cronkite’in 1968’de Vietnam’dan döndükten sonra, Amerikan Başkanı

Johnson'ın kızmasına rağmen, harbin kazanılmayacağını söylemesi ve bu yüzden barış görüşmelerine başlanmasını tavsiye etmesi, Sarılar'ın belirttiği "anchor'ın ideolojik tavrı olmalı" görüşünü desteklemektedir.

Boyd spiker ile anchor'ın farkını şöyle açıklar: "İngiltere'de haber okuyucusu (news reader) terimi tercih edilmekte ve her ikisi de haber sunumunda farklı stilleri yansıtmaktadır. Basitçe ortaya koymak gerekirse, Amerika'daki anchor'ların ciddi ancak haber sunumlarındaki yorumlarından dolayı daha dostça figürlere sahip oldukları görülürken, İngiliz haber sunucularının daha ciddi, sunum tarzlarında daha otoriter figürlere sahip oldukları ve kendi kişiliklerindeki renkleri habere yansıtmadıkları görülmektedir. Anchor kavramı kişisel güç ve otoriteyi ileri sürmektedir, deneyimin, kişiliğin ve karizmanın bileşimi programı birlikte taşır ve bunu gerçek bir zemin üzerine kurar. Haber okuyucusu (news reader) ise daha az kişisel çağrışımlara sahiptir. Odak, bireyselliğin dışında ve haberedir" ([Http://doczz.biz.tr](http://doczz.biz.tr)).

ARAŞTIRMANIN AMACI VE YÖNTEMİ

1980'lerde ortaya çıkan ekonomik yapı ile medyada gazeteci aileler, yerlerini iş adamı patronlara bırakmıştır. Bu durum sadece medyanın yapısını değil, gazeteci pratiklerini de değiştirmiştir. Çalışmanın amacı, bu süreçten sonra ortaya çıkan anchor'lığın Türkiye'deki işleyişini, spiker ve anchor mesleki kişiliklerinin uygulamadaki farklılığını irdelemektir. Bu doğrultuda, sunuculuk mesleğinin profesyonelleri ile yazılı olarak soru-cevap tekniğiyle, spikerler/anchor'larla birlikte yıllarca çalışan genel yayın yönetmeni ile yüz yüze görüşme yapılmıştır. Araştırma kapsamında kendi sunuculuk/ya da birlikte çalıştıkları sunucuların deneyimleri, anchor ve spikerin pratikteki farklılıkları, bu unvanların yurtdışındaki uygulamaları ve Türkiye'de bu kavramların eksik kalan yönleri sorulmuştur. Çalışmanın amacına yönelik bu sorulardan elde edilen yanıtlar araştırmanın temel bulgularını oluşturmaktadır.

Yıllardır özel televizyonlarda ana haber bülteni ve haber programları sunan Didem Arslan'a göre "Spiker sadece metne bağlı kalır, hiç yorum katmaz. Sadece akıştaki haberleri sunar. Anchor ise, haberi aktarırken hem sözleriyle hem de vücut diliyle, mimiklerle yorum katar habere. Anchor ya televizyon ya da gazete kökenlidir. Yani yazılı ya da görsel medyada gazetecilik yapan kişidir, haber yazımı, montajı tüm aşamaları bilir" (Didem Arslan, 27.07.2017).

Aslında tartışmalar anchor'ın kökeninin muhabirliğe dayanmasından, haberin içinden gelenlerin anchor'lığa aday olabileceği söyleminden çıkmaktadır. Kongar spikerlere "anchor" görevinin verilmesini eleştirmiş, bu işi yapmaya aday olanların muhabirlikten yetişmesi gerektiğini söylemiştir: "Bazı programların skandal niteliğine dönüşen kalitesizliği, bu çocuklara 'sunuculuk' ya da 'anchorperson' görevi verilmiş olmasından kaynaklanıyor. Aslında TRT kökenli düzgün spikerleri bile anchorperson olarak kullanmaya çalışmak büyük riskler taşıyan bir girişim. İşin doğrusu bu mesleğin asıl kaynağı olan 'muhabirlik' kurumunu öne çıkarmak ve illa bir eğitim verilerek, anchorperson yetiştirilecek ise bu çabayı muhabirler üzerinde odaklaştırmak ve onların önünü açmak" (www.kongar.org).

Didem Arslan hem spikerlerin hem de anchor'ların 'muhabirlikten' gelmeleri gerektiğine inanmaktadır: "Sahadan gelmenin avantajları ekrana fazlasıyla yansır. Soru sormasını, haber yazmasını bilen kişi, yayında sadece haber sunarken değil, konuk ağırladığında da bu avantajları yaşayacaktır" (Didem Arslan, 27.07.2017). Serdar Cebe de muhabirliğin ister spiker ister anchor olsun televizyon sunucusu için şart olduğunu düşünmektedir: "Haberci olmadan ne spiker olabilirsiniz ne anchor. Hatır gönül torpille bir dönem gelirsiniz ama devamı gelmez. Öncelikle haberi bilmek lazım. Mesela bizim zamanımızda bir kamera asistanı kamerayı asla taşıyamazdı, sadece kamera malzemelerini, tripotu taşırdı. Ve o zamanın kameramanlarından işin hem teknik hem mesleki inceliklerini öğrenirler. Ne zaman ki asistanlık sıfatı kameramanlığa döner işte o zaman kamerayı omuzlarına alabilirlerdi göreve gittiklerinde. Muhabirler için de aynısı. Ne zaman bir stajyer iyi haber yazar, haberi araştırmasını iyi öğrenir, haber kaynakları ile bağlantı kurmasını öğrenir, işte o zaman geçerdi kamera karşısına anons çekerd. Şimdilerde eline mikrofon alan önce anons çekiyor gelip

gösteriyor bana, ben de diyorum ki ‘önce haber yazmasını öğren sonra anonsuna bakayım’ (Serdar Cebe, 24. 08.2017).

“Spikerin de anchor’ın da mutlaka alandan, habercilikten gelmesi gerekir. Ama her spikerin de anchor olması mümkün değildir. Çünkü anchor denilen kimlik, derin bir hayat bilgisine ve kültürel bir altyapıya sahip, toplumu etkileyecek bir düşünce adamı olmalıdır. Aynı zamanda güvenilir olmalıdır. İzleyici ‘O söylüyorsa doğrudur’ demelidir. Çünkü doğrudan topluma seslenen anchor aynı zamanda kamuoyunun vicdanı ve sözcüsüdür de... Sadece ideolojik tercihler eleştiriler/tercihler değil, günlük hayatta toplumu yaralayan/sarsan (cinayet, trafik kazası, soygun, çocuk-kadın haberleri gibi) olaylar hakkında da vicdanın/hukukun/ahlakın sesini dillendirmelidir. Yönetenlere karşı da hak savunucusu kimliğine bürünmelidir. Televizyon için bunlar da yetmez, izleyiciyi etkileyebilmek için bir de ekran cazibesi gerekir” (Süleyman Sarılar, 26. 08.2017).

Cebe televizyonda mesleki tanımlamaların altının boş olduğunu vurgulamakta ve bu durumu eleştirmektedir: “Türkiye’de bu sıfatlara anlam yükleyenler maalesef haberden anlamayan televizyon yöneticileri olunca kavramların da içi boş oluyor. Uluslararası televizyon haberciliğinde bu kavramların içinin nasıl doldurulduğunu bilmek gerekiyor. Bir muhabir, bir kameraman nasıl yetişir, nasıl bir kariyer planı çizilir sorularına maalesef Türkiye’de bir cevap alamıyorsunuz. ‘Bu kızın yüzü güzel, ağzı laf yapıyor’ ‘bu oğlan yakışıklı iyi okuyor’ gibi sözlerle yıllarca haber okuyan insanlarla dolduruldu ekran işi yüzeysel bilen televizyon yöneticileri tarafından. Bakın mesela CNN, MSNBC gibi ABD’nin en büyük haber kanallarında çalışan muhabirlerin isimlerinin altında onların tecrübelerini gösteren tanımlamalar vardır. Ekranı yeni çıkmaya başlamış televizyon habercilerinin adının yanında ‘muhabir’ yazar, biraz daha tecrübelisinin yanında ‘senior’ yani ‘kıdemli muhabir’ yazar ve artık olmuş olan muhabir için de ‘chief’ yani ‘şef muhabir’ sıfatı kullanılır. İşte bu kariyer planının sonu da anchor’lığa gider eğer yeterli ekran ışığı var ise o kişi de sonunda hak ettiği anchor’lık sıfatına kavuşur. Şimdi Türkiye’de bu aşamaları tamamen yaşamış kaç spiker vardır acaba, bu soruyu soralım kendimize. Eline kalem almamış sokağa çıkıp haber yapmamış kişilerin ekrana haber okumak için çıkarılması oryantalizmi yaşadığımızı göstermez mi?” (Serdar Cebe, 24.08.2017). Arslan da Cebe gibi ister spiker ister anchor olsun habercilikte görev tanımlarının içinin yeterince doldurulmadığını vurgulamaktadır: “Bu kavramların tam olarak anlaşıldığını düşünmüyorum. Ekran önünde olan kişinin gazeteci kimliğinin olması gerekir, sunduğu haberin ne anlama geldiğini bilmesi gerekir, soru sormasını bilmesi gerekir. Her konuda bilgi sahibi olması tabii ki beklenmez ama her yayın öncesi dersini iyi çalışması, bir anlamda kamu görevi yaptığının da bilincinde olmalıdır.” (Didem Arslan, 27.07.2017).

“Türkiye’de artık habercilik averaj insanların yaptığı bir iş haline geldi. Konuşmasını bilmeyen, iletişim kurmasını bilmeyen, haberciliğin her kademesinde ter dökmeyen direkt olarak muhabir yapılan insanlarla doldu habercilik piyasası. Eline mikrofon alan muhabir bir anons çekiyor ekranda izlerken yoruluyorsunuz. Anlattıklarını bırakın jest ve mimikleri, nerdeyse ekranda zıplayarak anons yapması işi artık habercilikten çıkarıyor. Bir zamanlar böyle muhabirleri televizyon skeçlerinde görürdük Levent Kırca’nın ‘Olacak O Kadar’ ı tam teşekküllü muhabir, kameraman Cevat Kelleler hep bunlara örnek, bunlar haberi bilmemekten ileri geliyor. Televizyonlarda haberin magazinini izliyoruz. Ama magazin haber olarak yapıldığı dönemleri maalesef geride bıraktık” (Serdar Cebe, 24.08.1968).

Yıllardır sürdürdüğü televizyon sunuculuğundan tekrar yurt dışı muhabirliğine dönen Cebe’ye göre ister spiker ister anchor adı ne olursa olsun asıl olan “habercilik”: “Benim kendi sürecim habercilikle başladı. Hiçbir zaman adına ne dersiniz deyin spiker, anchor, sunucu bu konuda bir istek olmadı içimde. Hiçbir zaman spikerlik veya anchor’lık yaptığımı düşünmedim habercilik yaptığımı düşündüm” (Serdar Cebe, 24.08.2017). Arslan da kendi kişisel öyküsünde muhabirlik geçmişinin temel olduğu düşüncesinde: “Ben televizyon gazeteciliği yaptım. Daha sonra sahadaki canlı yayın tecrübelerinden sonra, ekran önü serüvenim başladı” (Didem Arslan, 27. 07.2017).

Anchor’lığın bugün Türkiye’de geldiği noktayı Cebe ve Sarılar olumlu görmemektedir: “Televizyon istikrar işidir. Öncelikle ekrana koyduğunuz haberciye güveneceksiniz. Anchor’ dan beklenen ekranda

konuşmak ise ona o serbestliği tanımanız gerekiyor. Yani şöyle ifade edeyim hem yetki verilmiyor hem sorumluluk verilmiyor sonra ekranda bir şey yapman bekleniyor” (Serdar Cebe, 24.08.2017).

“Uzun süren tek partili iktidar dönemlerinde eleştirel habercilik alanı her zaman daralmıştır. Örneğin; Demokrat Parti dönemi. İktidarlar eleştirel medya yerine kendi icraatlarını halka aktaran bir medya dizayn etmeyi tercih etmiştir. Dolayısıyla haberin dışında eleştirel olması beklenen anchor’lık sistemi de bu tür dönemlerde sekteye uğramakta ve anlamını yitirmektedir. Yayın kuruluşları da ekrandan eleştirel yaklaşacak anchor’lar yerine yorum yapmayan spikerlere yönelmektedir” (Süleyman Sarılar, 26. 08.2017).

Özetle dünyadaki örneklerine baktığımızda, İngiltere’de newsreader ya da newscaster terimlerinin kullanıldığını görmekteyiz. Newsreader haberi okuyan bir spikeri ifade ederken, newscaster bir haber bülteninin kendisi de gazeteci ya da haberci olan ve haberde aktarılabileceklerin hazırlanmasında rol alan sunucusunu ifade etmektedir. Örneğin, İngiltere’deki ITN newscaster terimini tercih ederken, BBC newsreader terimini kullanmıştır. Amerika’da ise yapımcı Don Hewitt tarafından ortaya atılan anchor terimi kullanılmaktadır. Türkiye’de de yine anchor terimi haberin içinden gelen, toplumda güvenilirliği, saygınlığı olan sunucular için kullanılmıştır. Ancak anchor’lığın, içinde özgünlük ve eleştirel bir söylem barındırdığı için, iktidarlar tarafından eleştirilmeye açık bir konumda olduğu gözlenmektedir.

SONUÇ

Liberal çoğulcu görüş “popüler kültürü” toplumun her kesimini kapsayan, her kesimine seslenen dolayısıyla çoğulcu, çok sesli bir kültür olarak değerlendirirken, eleştirel görüş liberal görüşün popüler kültürü veya kitle kültürünü kullandığını, çoğulculuk, demokrasi gibi kavramları toplumda dolaşıma soktuğunu ve insanların kandırıldığını ifade etmektedir (Güngör, 2011:243). Özel-ticari yayıncılığın çoğalmasıyla, habercilikle ilgili değişen süreç topluma hep çokseslilik olarak aktarılmış ve bu sürecin sonucunda kamu yayıncılığında özel televizyonlara aktarılan spiker profili de “anchor”lığa zamanla evrilmiştir.

Haber vitrininin arkasındaki prodüktörlerin, editörlerin ve muhabirlerin yoğun çalışmalarına rağmen, bir kanalın ünü, bir “vitrin adamının” performansına göre artar ya da azalır. İyi bir anchor bir kanalın reytinglerini yukarı da aşağı da çekebilir. Bu yüzden anchor’ın başarısı bir televizyon ana haber bülteni için çok önemlidir. Buradan yola çıkarak anchor’ın donanımlı olması gerektiği söylenebilir. Dolayısıyla anchor’lığın “muhabir”liğe dayandığı, güvenilirliği/inanırılığı sağlamanın temel şartının “haber sahasını” bilmek olduğu bugün yadsınamaz bir gerçektir. Bir anchor deneyim, güç ve karizma bileşenleriyle seyirciyi etkilemektedir. Bayrak yarışındaki bir terimden türetilen anchorman-anchorwoman kelimeleri, gün boyu koşturan haber merkezinin ana haber bülteni saatinde son koşucu olan anchor’a bayrağı teslim etmesini anlatmaktadır. Anchor’lar zaman içinde kendilerine has bir üslupla haberleri sunmaya başlamış, haber sunumunda yaptıkları yorumlar, hitaplar ile haber spikerinden ayrı bir format yaratmışlardır.

Demokrasilerde toplumun haber alma özgürlüğüne medya araç olur. Dördüncü kuvvet olarak tanımlanan medya yasama, yürütme ve yargı erklerinin yanında görülmektedir. Bu durumda toplumun ilgisini/sevgisini/güvenirliğini kazanan anchor’ların medyada başat bir konumda olduğu ve halkın gerçekleri öğrenme ihtiyacına cevap vermesi beklenir. Bir haberin ne olacağına, nasıl yapılacağına karar vermek kadar, haber değeri taşıyan bir olguyu görmemek, kamuoyuna taşımamak da kamunun haber alma hakkını zedelemektedir. Dolayısıyla anchor’ların kamu yararını düşünerek gerekirse eleştirel söylemler içinde olması da beklenir.

Sonuçta Türkiye’de halen pratikte anchor’lık sıfatının yeni yetişen genç nesil habercilerle devam ettiğini ancak uygulamada anchor’ın gerektiğinde “halkın yararını” esas alarak egemen ideolojiye karşıt eleştirel söylemler üretmekten kaçındığını ya da kaçınmak zorunda bırakıldığını görmekteyiz. Dolayısıyla anchor’lığın doğduğu Amerika’daki gibi karşılığını Türkiye’de tam bulmadığını, bir anlamda kavramın henüz gelişmekte olması gereken süreçte zor bir dönemece girdiği gözlenmektedir.

KAYNAKÇA

- Atik, Abdulkadir (2006). *Türkiye’de Özel Televizyon Haberciliğinde Eğlendiren Bilgi Süreci ve Örnek Program Show TV Ana Haber Kuşağı. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.*
- Boyd, Andrew (2001). *Broadcast Journalism: Techniques of Radio and Television News. Oxford-İngiltere: Focal Press.*
- Gürbilek, Nurdan (2001). *Vitrinde Yaşamak: 1980’lerin Kültürel İklimi. İstanbul: Metis Yayınları.*
- Gürol, Gökçe (1997). *Televizyon Program Yapımcılığı ve Yönetmenliği. İstanbul: Der Yayınları*
- Kars, Neşe (2015). *Radyo-Televizyon Haberciliği. İstanbul: Der Kitabevi.*
- Mutlu, Erol (2005). *Kitle İletişim Kuramları. Ankara: Ütopya Yayınları.*
- Postman, Neil (2004). *Televizyon: Öldüren Eğlence: Gösteri Çağında Kamusal Söylem. Osman Akinhay (çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.*
- Ramonet, Ignacio (2000). *Medyanın Zorbalığı. Aykut Derman (çev.) İstanbul: Om Yayıncılık*
- Şenbay, Nüzhet (2003). *Söz Ve Diksiyon Sanatı. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları*
- Taşer, Suat (2000). *Konuşma Eğitimi. İstanbul: Papirüs Yayınevi*

İNTERNET KAYNAKLARI

- www.akfikir.com
- www.dergipark.ulakbim.gov.tr
- www.doczz.biz.tr/doc/131874/televizyon-habercili%C4%9Finde-bir-mesleki-ki%C5%9Filik-olarak-%E2%80%9Canc...
- www.dr.com.tr
- www.dunya.com
- www.etimolojiturkce.com
- www.gazeteciler.com/haber/mehmet-ali-birand-lmeden-nce-kanal-dden-kovulmuştur/250880
- www.hbogm.meb.gov.tr/modulerprogramlar/kursprogramlari/gazetecilik/moduller/haberin_nitelikleri.pdf
- www.kongar.org
- www.mediacaonline.com
- www.oggito.com
- www.rtuk.gov.tr
- www.sdergi.hacettepe.edu.tr/makaleler/YildizSunucuHacettepe.pdf
- www.tdk.gov.tr
- www.tuik.gov.tr